

T.C.
ULAŖTIRMA BAKANLIĞI
Strateji GeliŖtirme BaŖkanlıĐı

7/9219
6.K.20

Sayı :B.11.0.SGB.0.01.10.610.01/2718
Konu :Ankara Milletvekili Sayın
Yılmaz ATEŖ'in
yazılı soru önergesi.

17/10/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŖKANLIĐINA

İlgi: : a) TBMM BaŖkanlıĐı'nın 01.10.2009 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-79219-15431/33505 sayılı yazısı.
b) BaŖbakanlıĐın 06.10.2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-159-46/3975 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Yılmaz ATEŖ tarafından Sayın BaŖbakanımıza yöneltilen ve Sayın BaŖbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/9219 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuŖtur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
UlaŖtırma Bakanı

EK :

1) Cevap formu (4 Sayfa)

DAĐITIM:

TBMM BaŖkanlıĐı
BaŖbakanlık

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN YILMAZ ATEŞ'İN
7/9219 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

Ülkemizde cep telefonu kullanımının artmasıyla birlikte baz istasyonu olarak bilinen cep telefonu aktarıcılarının sayısı artmıştır. Artan talebi karşılamak amacıyla, GSM iletişimin kapsama alanını genişleten ve mikrodalga yayan bu cihazlar çevreye ve insan sağlığına zararları göz ardı edilerek okul, hastane ve evlerin çatılarına yerleştirilmektedir.

Durum hakkında bilgi almak ve alınan önlemleri öğrenmek amacıyla 19 Ağustos 2007, 30 Haziran 2008 tarihlerinde iki adet yazılı soru önergesi vermiştim. Baz istasyonlarının insan sağlığına verdiği zararların araştırılması, bu istasyonların konut, hastane, kreş okul, iş merkezi vb. yerlere göre dağılımının saptanması ve gerekli önlemlerin alınması için hazırlamış olduğumuz araştırma önergesi 19/02/2009 tarihinde TBMM Başkanlığına verilmişti.

19 Ağustos 2007 tarihli soru önergeme Ulaştırma Bakanlığı tarafından verilen yanıtta "Baz istasyonlarının sağlığa zararlı olduğuna yönelik herhangi bir bilimsel ispat elde edilememiştir." yönünde bir açıklama yapılarak, bu istasyonların konut, bahçe, hastane, kreş, okul, iş merkezi vb. yerlere göre dağılımına ilişkin veri bulunmadığı belirtilmişti. Bu konuda verdiğim iki soru önergesine ilgili bakanlıkça verilen yanıtlar 30 Temmuz 2008 tarihi itibarıyla sadece Ankara'da 2.629 adet baz istasyonu olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer illerimizde de durum bundan farklı değildir.

Son günlerde ulusal basınımızda yer alan haberlerde, GSM iletişimde üçüncü nesil (3N) teknolojisine geçilmesiyle, halen bir baz istasyonun yeterli olduğu her saha için dokuz adet daha baz istasyonu kurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Daha çok baz istasyonunun daha çok radyasyon, daha çok manyetik kirlilik anlamına geldiğine dikkat çekilirken, 3G teknolojisinin hem insan hem de çevre sağlığı açısından büyük riskler taşıdığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte İsveç'te 3N/3UMTS sistemi üzerine yapılan incelemeler, "Baz istasyonuna ilk 300 metre mesafede oynayan çocukların, diğer çocuklara oranla %500 daha fazla kanser olma riski taşıdıklarını, bu nedenle okul, hastane, park gibi alanların çevresinde kesinlikle baz istasyonu ve yüksek gerilim hattı bulundurulmasına izin verilmediği bilgisine yer verilmektedir.

Konuyla ilgili olarak;

SORULAR:

1- Toplam baz istasyonu sayısı ve illere göre dağılımı nedir? 3G teknolojisine geçilmesi ile bu sayı ne olacaktır? illerimize göre dağılımı ne olacaktır?

2- Baz istasyonlarının il ve merkez ilçeler itibarıyla, konut, okul, okul bahçesi, kreş, hastane öğrenci yurdu vb. yerlere göre dağılımı nedir?

3- Baz istasyonlarının insan ve çevre sağlığı konusunda toplumda yarattığı tedirginlik bilinmektedir. Bu konuda ayrı tarihlerde verilen soru önergelerine rağmen baz istasyonlarının konut, okul, okul bahçesi, kreş, hastane öğrenci yurdu vb. yerlere göre dağılımı neden verilememektedir? Vatandaşlarımızdan ve kamuoyundan saklanan bir durum mu söz konusudur?

4- Vatandaşlarımız tarafından mahalle, apartman, okul gibi alanlarda bulunan baz istasyonlarının kaldırılması konusunda bu güne kadar yapılan başvuru sayısı nedir? Bu başvurulardan kaçısı değerlendirilmiştir? Bu kapsamda kaldırılan baz istasyonu var mıdır?

5- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin "baz istasyonunun yaydığı radyasyonun referans değerlerinin altında olsa bile meskun alanlarda yarattığı radyasyondan dolayı, bu alanlarda uzun süreli radyasyona maruz kalacak insanların sağlığının olumsuz yönde etkileneceğine" ilişkin kararı bilinmektedir. Bu karara rağmen meskun alanlarda yeni baz istasyonu kurulacak mıdır? Söz konusu alanlarda bulunanlarla baz istasyonlarıyla ilgili nasıl bir düzenleme yapılacaktır?

6- Baz istasyonlarının etki alanı içinde yaşayan vatandaşlarımızın başta kanser olmak üzere, yakalanma riski bulunan hastalıklara ilişkin olarak yapılan bir çalışma var mıdır? Sonuçları nedir?

7- 3G teknolojisine geçilmesinin ardından ülkemizde toplu kanser vakaları yaşandığı takdirde, başbakan olarak bunun sorumluluğunu alacak mısınız?

8- Baz istasyonlarından özellikle kalp ameliyatı geçirmiş kişileri etkilediği iddia edilmektedir. Bu istasyonların sayılarının artmasıyla birlikte kalp rahatsızlığı bulunanların hastalanma riskinin arttığı iddiası doğru mudur? Bu iddiaların ciddiyetini de dikkate alarak ne tür önlemler alınacaktır?

9- Araştırma hastanelerinin kayıtlarına göre son yıllarda Türkiye'de alerji vakalarında ciddi artışlar olduğu ifade edilmektedir. 3N sistemiyle gelecek yeni istasyonların alerji vakalarını artırma ihtimali doğru mudur? Bu konuda yapılan somut çalışmalar nelerdir?

10- Sigara konusunda devlet ve toplum olarak ortaya konulan hassasiyet bilinmektedir. Çok geç olmadan cep telefonu konusunda da aynı hassasiyetin gösterilmesi konusunda nasıl bir sorumluluk hissediyorsunuz?

CEVAPLAR:

Bakanlığımızca , ülkemizde kurulacak olan telekomünikasyon şebekelerinde dünyadaki teknolojik gelişmelerin esas alınması ve insan ve çevre sağlığına azami özenin gösterilmesi esas alınmakta olup bu husus bir politika olarak benimsenmektedir.

Bu amaçla yayınlanan tüm bilimsel değerlendirmeler ve bu alandaki uluslararası kuruluşların tavsiye ve kararlarına özel önem verilmektedir.

Bu konuda;

(a) 12.07.2001 tarihinde 24460 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "10 Khz-60 Ghz Frekans Bandında Çalışan Sabit Telekomünikasyon Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddeti Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Ölçüm Yöntemleri Denetlenmesi Hakkındaki Yönetmelik",

(b) 16.05.2009 tarih ve 27230 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine ilişkin Yönetmelik" ile gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Türkiye genelinde 3 işletmeciye ait 2G baz istasyonu sayısı 2008 yılı sonu itibariyle 34.230 adet olup, 3N'e ait baz istasyonu sayısı 5.000 civarındadır. Baz istasyonlarının illere göre dağılımı abone sayısına bağlı olarak değişmektedir.

Baz istasyonları hücresel sistem mantığıyla çalışmakta ve bir baz istasyonunun aynı anda hizmet verebileceği görüşme sayısı sınırlıdır. Bu sayı, baz istasyonuna tahsis edilen taşıyıcı frekans sayısı ile doğru orantılıdır. Bir baz istasyonuna tahsis edilebilecek toplam taşıyıcı frekans sayısı ise sınırlıdır. Hücresel yapı ile birbirini etkilemeyecek uzaklıktaki hücrelerdeki baz istasyonlarda aynı taşıyıcı frekanslar tekrar kullanılarak daha çok sayıda kullanıcının şebekeden yararlanabilmesi sağlanmaktadır. Özellikle kullanıcı sayısının yüksek olduğu yerlerde daha küçük hücreler oluşturularak şebekenin kapasitesini artırmak mümkün olabilmektedir. Bu amaçla kapsama alanı daha dar olan fakat daha sık aralıklarla baz istasyonları kurulmaktadır. Baz istasyonunun sayılarının artması bu manada daha düşük güçlü baz istasyonlarının kurulmasını gerektirmekte olup, cep telefonlarının da daha az güç kullanması anlamına gelmektedir. Her bir baz istasyonu kapsama alanı içinde bulunan abonelere hizmet vermekte olup, kapsama alanı dışında bulunan aboneler bu hizmetten yararlanamazlar. Baz istasyonlarının hücre yarıçapları ortalama 35 km ile 1 km arasında değişmekte olup, yoğun yerleşim yerlerinde ise bu mesafe 100 metreye kadar düşebilmektedir. Dolayısıyla abone yoğunluğu baz istasyonun sayısını ve kapsanacak alanın yarıçapını belirlemektedir. Abone sayısı arttıkça birbirlerine yakın baz istasyonlarının sayısı da artmaktadır.

Baz istasyonları konusunda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de vatandaşlar arasında bir takım endişelerin olduğu gözlemlenmektedir. Baz istasyonlarının ortama yaydığı elektrik alanların insan sağlığı üzerine olası zararlı etkilerinin belirlenmesi amacıyla başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinde yapılan çalışmalar halen devam etmekte olup, yapılan bu çalışmaların sonuçları yakından takip edilmektedir. İhtiyati tedbir açısından, İlgi (b) Yönetmelik, elektromanyetik alanların olası etkilerini en aza indirmek amacıyla çıkartılmış olup, Yönetmelikte kurulacak olan her bir elektronik haberleşme cihazı için izin verilen elektrik alan limit değeri, Avrupa Birliğine üye ülkelerin ve çoğu dünya ülkelerinin kabul ettiği Uluslar arası İyonlaştırmayan Radyasyondan Koruma Komisyonu'nun (ICNIRP) sınır değerlerinin $\frac{1}{4}$ 'üne tekabül etmektedir. Ayrıca, İlgi (b) Yönetmelik ile her bir cihaza Güvenlik Sertifikası alma zorunluluğu getirilmiş olup, insanların güvenle yaşayabileceği alanlar belirlenmiştir. Dolayısıyla tüm vatandaşlarımızın baz istasyonundan belli mesafe uzakta olması sağlanarak güvenli alanlarda yaşamaları sağlanmış bulunmaktadır.

Bu durumun teyidi amacıyla, vatandaşların yaşadığı yerlerde elektromanyetik alan ölçümleri gerek BTK Bölge Müdürlükleri gerek başta TÜBİTAK olmak üzere, Üniversiteler ve diğer yetki belgesi almış olan kuruluşlarca yapılmaktadır. Bugüne kadar yapılan ölçümlerde Yönetmelikte izin verilen değerlerin çok altında ölçüm değerleri elde edilmiş olup, çok az sayıda da olsa limitleri aşan yerlerde gerekli önlemler alınmış ve Yönetmelik hükümleri sağlanmış bulunmaktadır. Bu bağlamda, baz istasyonları apartmanlara, bina, vb. yerlere ilgi (b) Yönetmelik kriterlerine uygun olmak şartıyla kurulabilmektedir. Ancak, ilgi (b) Yönetmeliğin 6' ncı maddesi gereği okul binası ve bahçelerine kurulmamaktadır. Bunun yanı sıra hastane binalarına kurulmasına, ancak hastane yönetiminden talep gelmesi halinde izin verilmektedir. Sonuç olarak, baz istasyonlarının kurulu bulunduğu yerlerin kamuoyundan saklanması sözkonusu değildir.

Bugüne kadar BTK'ca yapılan ölçümlerde sınır değerleri aştığı tespit edilen 44 adet baz istasyonu kapatılmıştır. Mahkeme kararı ile de toplam 109 adet baz istasyonu kapatılmıştır.

Şikayet konusu baz istasyonuna yönelik olarak Yargıtay'ın almış olduğu kararlar neticesinde baz istasyonu ilgili işletmeciler tarafından sökülmemektedir. Ancak baz istasyonları hücresel sistem mantığına göre çalıştığından ve her bir hücrenin içinde en az bir baz istasyonu olması teknik bir zorunluluk olduğundan bu baz istasyonlarının şehir dışına taşınmaları teknik olarak mümkün görülmemektedir. Bu konuda düzenlemenin ancak baz istasyonlarının ortamda oluşturacağı elektrik alan değerinin Avrupa ülkelerinde uygulanan limit değerinin 1/4'ünü uygulamak şeklinde olup, bu konuda ilgi (b) Yönetmelik ile uygulamaya konulmuş bulunmaktadır.

Baz istasyonlarının kanser etkisi yapıp yapmadığına yönelik çalışmalar yakından takip edilmektedir. Bu konuda dünyada çeşitli kuruluşlar çalışma yapmaktadırlar. Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü'nün 1996 yılında başlatmış olduğu Elektromanyetik Alan Projesinde yaklaşık 20 AB ülkesi yer almakta olup; İtalya'dan 33, İsveç'ten 25, Almanya'dan 19, Fransa ve Çek Cum.'den 9, Belçika'dan 6, olmak üzere çok sayıda kurum, enstitü ve bu kurumlardan çok sayıda bilim adamı çalışmalara aktif olarak katılmaktadır. Bu çalışmalar henüz tam olarak sonuçlanmamış olup, sonuçları yavaş yavaş açıklanmaktadır. Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü'nün 2006 yılının Mayıs ayında yayımladığı "304 No'lu Bülten No"; Sonuçlar kısmında; "Çok düşük maruz kalma seviyeleri düşünüldüğünde bugüne kadar yapılan araştırmalardan toplanan verilere göre baz istasyonları ve kablosuz ağlardan kaynaklanan düşük RF seviyelerinin sağlığa ters etkileri bulunduğu dair tatmin edici bir bilimsel kanıt bulunmamaktadır." denilmekte yine benzer şekilde, "(WHO Bilimsel Bülten No 193)"de ise, "Son zamanlarda yapılan incelemelerin hiç biri cep telefonları ve bunların baz istasyonlarından kaynaklanan RF alanlarına maruziyetinde herhangi bir istenmeyen sağlık etkisine neden olduğu sonucuna varmamıştır." ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla şimdiye kadar yapılan çalışmalarda baz istasyonlarının olumsuz bir etki oluşturduğuna dair bilimsel bir kanıt bulunmadığını WHO yayımlamış olduğu bültenlerde Dünya kamuoyuna açıklamaktadır.

Kalp pili takılan hastalar için cep telefonunun kalpten belli mesafe uzak tutulması yönünde tavsiyeler bulunmakta olup, kalp rahatsızlığı bulunanların hastalığının arttığı iddiasının doğru olmadığı değerlendirilmekte olup, baz istasyonlarının alerji yaptığına yönelik herhangi bir bilimsel veri tespit edilmemiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, vatandaşların elektronik haberleşme cihazlarından kaynaklanan elektromanyetik alanlara daha az seviyede maruz kalması için ilgi (b) Yönetmelik yayımlanmış olup, bu Yönetmelikte belirtilen sınır değerlerinin Avrupa Birliğine üye ülkelerin kabul ettiği ICNIRP'nin belirlediği sınır değerinin 1/4 oranında olması, insan ve çevre sağlığının korunması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, vatandaşların doğru bir şekilde bilgilendirilmesi açısından BTK bünyesinde RF Sağlık Komisyonu oluşturulmuştur. Komisyon ülkemizde ve dünyada yapılan bilimsel çalışmaları takip etmekte ve Kurum internet sayfasında (www.btk.gov.tr) yer alan Elektromanyetik Dalgalar ve Sağlığımız başlığı altında yayımlanmaktadır.